

Sygn. akt III AUa 1494/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska (spr.)

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski

SSA Anna Rodak

Protokolant: st. sekr. sąd. Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 października 2017 r. w Ł.

sprawy **W. G.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ł.**

o emeryturę rolniczą

na skutek apelacji W. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 28 września 2016 r. sygn. akt IV U 2194/16

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1494/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 lipca 2016 r. Nr (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił W. G. prawa do emerytury rolniczej wskazując, że nie udowodnił on wymaganego okresu 25 lat podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników a jedynie 21 lat 5 miesięcy i 1 dzień. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu ubezpieczeniowego wymaganego do nabycia emerytury rolniczej okresów zatrudnienia na podstawie umowy o pracę: od 1.09.1965r. o 31.05.1969r. w (...) w G., od 2.07.1969r. do 28.02.1979r. w (...) w S. i od 1.04.1990r. do 31.05.1990r. w OSM w Ł. oraz okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 23.04.1970r. do 11.04.1972r. a także okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 12.04.1972r. do 2.05.1972r. wskazując, że podlegał on w tym okresie ubezpieczeniu społecznemu na podstawie innych przepisów.

W odwołaniu od tej decyzji W. G. wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury rolniczej, z zaliczeniem - jako okresów, od których zależy prawo do emerytury - także okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym w ZUS. Podniósł, że mimo posiadania krótszego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu w ZUS przyznano mu emeryturę.

Zaskarżonym wyrokiem z 28 września 2016r. Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd I instancji ustalił, że W. G., urodzony (...), w dniu 13.05.2016 r. złożył w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w Ł. wniosek o emeryturę rolniczą.

Od 1.09.1965 r. do 30.06.1968 r. wnioskodawca uczęszczał do (...) Szkoły Zawodowej (...). W czasie gdy odbywał naukę w tej szkole i po jej ukończeniu zatrudniony był w okresie od 1.09.1965 r. do 31.05.1969 r. w pełnym wymiarze czasu pracy w Państwowym Ośrodku (...) w G..

Od 1.06.1969 r. do 1.07.1969 r. W. G. pracował w gospodarstwie rolnym rodziców.

Od 2.07.1969 r. do 28.02.1979 r. wnioskodawca zatrudniony był w (...). W czasie tego zatrudnienia, w okresie od 23.04.1970r. do 11.04.1972 r., wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową a w okresie od 12.04.1972r. do 2.05.1972r. pracował w gospodarstwie rolnym rodziców.

Od 1.03.1979 r. do 7.06.1979 r. W. G. pracował w gospodarstwie rolnym rodziców.

W dniu 8.06.1979 r. wnioskodawca nabył gospodarstwo rolne o powierzchni 5,73 ha i od tego czasu prowadził własne gospodarstwo rolne. Od 1.07.1979 r. do 30.06.2000 r. wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników.

W okresie od 1.04.1990 r. do 31.05.1990 r. wnioskodawca zatrudniony był w (...) Spółdzielni (...) w Ł..

Od 1.07.2000 r. do chwili obecnej wnioskodawca pobiera rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy, w części, w której twierdził on, iż w Państwowym Ośrodku (...) w G. był zatrudniony po ukończeniu szkoły zawodowej. Sąd podniósł, że wnioskodawca sam przyznał w końcowej części zeznań, iż pracował tam już jako praktykant a przy tym jego zeznania pozostają w sprzeczności ze złożonym przez niego świadectwem pracy, z którego wynika, iż był on tam zatrudniony już w czasie pobierania nauki w szkole zawodowej.

Sąd nie dał też wiary zeznaniom wnioskodawcy w części, w której twierdził on, iż przed pójściem do wojska pracował tylko w gospodarstwie rodziców. Jego zeznania w tym zakresie pozostają bowiem w sprzeczności ze świadectwami pracy znajdującymi się w aktach KRUS, z których wynika, iż przed pójściem do wojska wnioskodawca pracował zawodowo nie tylko w Państwowym Ośrodku (...) w G. ale też w (...).

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków B. S., E. J. i T. K. na okoliczność pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców, rodzaju wykonywanej pracy i jej wymiaru w okresie od 1.09.1965 r. do 22.04.1970 r. uznając, iż przeprowadzenie tych dowodów nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie W. G. nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że w myśl art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny określony w ust. 1a i 1 b,
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

Ponieważ wnioskodawca urodził się (...), w myśl art. 19 ust. 1 b pkt 11 powołanej wyżej ustawy wymagany dla niego wiek emerytalny wynosi 65 lat i 10 miesięcy.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983 - 1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;

3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi. Stosownie jednak do treści art. 20 ust. 3 przepisu art. 20 ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Sąd I instancji podniósł, że przy spełnieniu przesłanki osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego, wnioskodawca nie spełnił warunku podlegania przez okres 25 lat ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu. Przepis art. 20 ust. 3 w/w ustawy nie pozwala bowiem na zaliczenie wnioskodawcy, jako urodzonemu po 31 grudnia 1948 r., wszystkich okresów ubezpieczenia z różnych tytułów.

Zdaniem tego Sądu, organ rentowy zasadnie zatem nie zaliczył wnioskodawcy do okresów podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu okresów, od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi, to jest okresów zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w G. od 1.09.1965 r. do 31.05.1969 r., w (...) od 2.07.1969 r. do 28.02.1979 r. i w (...) Spółdzielni (...) w Ł. od 1.04.1990 r. do 31.05.1990 r. a także okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 23.04.1970 r. do 11.04.1972 r. Prawidłowo także organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 12.04.1972 r. do 2.05.1972 r., gdyż w tym okresie wnioskodawca pozostawał w stosunku zatrudnienia w (...) i podlegał obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów.

Sąd wskazał, że wnioskodawca ukończył 16 lat 27.06.1966 r. i nawet gdyby przed tą datą pracował w gospodarstwie rolnym rodziców, w myśl art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, okresy tej pracy nie mogłyby być mu zaliczone do okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu. Jednocześnie nie może być wnioskodawcy zaliczony do okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 27.06.1966 r. do 23.04.1970 r., czyli do momentu rozpoczęcia odbywania zasadniczej służby wojskowej, gdyż w okresie tym wnioskodawca pozostawał w stosunku zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w G. i w (...) i podlegał obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów.

W ocenie Sądu I instancji organ rentowy prawidłowo zaliczył wnioskodawcy do okresów podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu okresy pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 1.06.1969 r. do dnia 1.07.1969 r. i od dnia 1.03.1979 r. do dnia 7.06.1979 r., okres pracy we własnym gospodarstwie rolnym od dnia 8.06.1969 r. do dnia 30.06.1979 r. i okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników (emerytalno - rentowemu) od dnia 1.07.1979 r. do dnia 30.06.2000 r. Łącznie okresy te wynoszą 21 lat, 5 miesięcy i 1 dzień.

Uznając zatem, że wnioskodawca nie spełnił przesłanki podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu przez okres co najmniej 25 lat Sąd Okręgowy na podstawie art. 477.14 § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Od powyższego wyroku W. G. złożył apelację zaskarżając wyrok w całości.

Skarżący podniósł, że (...) Szkołę (...) przy (...) w G. ukończył w czerwcu 1968r., co potwierdza treść świadectwa ukończenia tej szkoły. Wskazał, że od 10 lipca 1968r. został zatrudniony w (...) G. jako stażysta, co potwierdza treść załączonej do apelacji umowy o pracę. Skarżący podkreślił nadto, że niezależnie od tego, czy uczęszczał do szkoły podstawowej, zawodowej, czy pozostawał w zatrudnieniu, to zawsze pomagał w gospodarstwie rolnym rodziców i jego zdaniem KRUS powinna to uwzględnić rozpatrując jego uprawnienia do emerytury.

W uzupełnieniu apelacji pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji przez przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury rolniczej, zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na uznaniu, że zeznania wnioskodawcy w części odnoszącej się do zatrudnienia w (...) w G. po ukończeniu szkoły zawodowej są niewiarygodne, podczas gdy praca wykonywała była przezeń codziennie w wymiarze ponad 4 godzin, zarówno w okresie nauki w szkole, jak i w późniejszych okresach zatrudnienia. Nadto wniósł on o dopuszczenie dowodu z zeznań wnioskowanych jeszcze w toku postępowania odwoławczego świadków na okoliczność pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 1.09.1965r. do 22.04.1970r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji wnioskodawcy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie jest możliwość zaliczenia W. G. do okresów ubezpieczenia, wymaganych - zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst. jedn.: Dz. U. z 2016 r., poz. 277 ze zm.) - do nabycia prawa do emerytury rolniczej, następujących okresów:

1/ od 1.09.1965r. do 31.05.1969r., w którym wnioskodawca zatrudniony był w (...) w G.,

2/ od 2.07.1969r. do 28.02.1979r., w którym to okresie wnioskodawca zatrudniony był w (...) w S., w tym okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej od 23.04.1970r. do 11.04.1972r. oraz okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 12.04.1972r. do 2.05.1972r.,

3/ od 1.04.1990r. do 31.05.1990r., w którym wnioskodawca zatrudniony był w OSM w Ł..

Organ rentowy, którego stanowisko podzielił Sąd I instancji, nie zaliczył wnioskodawcy powyższych okresów do okresów ubezpieczenia argumentując, że do wnioskodawcy – urodzonego po dniu 31 grudnia 1948r. - ma zastosowanie art. 20 ust. 3 w/w ustawy, a zatem okresy te, jako okresy, w których ubezpieczony podlegał obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, tj. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, nie podlegają zaliczeniu do okresów wymaganych do emerytury rolniczej. Nadto wskazał, że praca wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców nie stanowiła głównego źródła utrzymania.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zawartego w apelacji zarzutu wadliwego ustalenia przez Sąd I instancji okresu zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w G. należy podnieść, że wnioskodawca, ubiegając się o rentę rolniczą, złożył w organie rentowym świadectwo pracy z 19.01.1996r., w którym wskazano, iż W. G. był zatrudniony w tym zakładzie od 1.09.1965r. do 31.05.1969r. na stanowisku montera maszyn rolniczych. Taki też okres zatrudnienia u tego pracodawcy wskazał sam wnioskodawca w kwestionariuszu dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych. Tym samym Sąd Okręgowy uprawniony był przyjąć, że wnioskodawca pozostawał w stosunku pracy w (...) G. w okresie wskazanym w tym świadectwie, w szczególności wobec niekonsekwentnych zeznań wnioskodawcy w tym zakresie. Dopiero do apelacji wnioskodawca załączył kopię świadectwa ukończenia (...) Szkoły (...) w G. z 22 czerwca 1968r. oraz kopię umowy o pracę z 10 lipca 1968r., z której wynika, że został on zatrudniony w Państwowym Ośrodku (...) w G. od 11 lipca 1968r. na wstępny staż pracy absolwenta. Należy w tym miejscu podkreślić, że wnioskodawca nie kwestionuje, że w okresie jego nauki w zasadniczej szkole zawodowej praca w gospodarstwie rolnym rodziców nie stanowiła jego głównego źródła utrzymania. Tym samym nie spełniał on przesłanek do objęcia go, jako domownika, ubezpieczeniem rolniczym w tym okresie. Ponadto nawet przy przyjęciu, że istotnie dopiero od 11 lipca 1968r. wnioskodawcę łączył stosunek pracy z (...) G., a zatem w okresie od ukończenia 16. roku życia, tj. od 27 czerwca 1966r. do 10 lipca 1968r. pracował on w gospodarstwie rolnym rodziców, to i tak okres ten – czyli 2 lata i 14 dni – nie jest wystarczający do uzupełnienia brakującego wnioskodawcy okresu wymaganego do emerytury rolniczej. Łącznie z uwzględnionym przez organ rentowy okresem 21 lat 5 miesięcy i 1 dni daje on bowiem jedynie 23 lata 5 miesięcy i 15 dni okresów ubezpieczenia. Poza sporem jest bowiem, że wnioskodawca w pozostałych okresach wymienionych w decyzji organu rentowego podlegał ubezpieczeniu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, tj. ubezpieczeniu społecznemu w systemie powszechnym.

Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje stanowisko Sądu I instancji, że skarżącemu, jako urodzonemu po 31 grudnia 1948r., nie zalicza się do okresów wymaganych do emerytury rolniczej okresów podlegania ubezpieczeniu w systemie powszechnym. Wynika to wprost z regulacji zawartej w art. 20 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, który w stosunku do osób urodzonych po tej dacie, wyłącza stosowanie ust. 1 pkt 3 tego artykułu, tj. możliwość zaliczenia do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 okresów, od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 9 marca 2011r., III UK 83/10 (LEX nr 1130851) wprowadzenie przez ustawodawcę od dnia 8 stycznia 2009r., na mocy

ustawy z 21 listopada 2008r. o emeryturach kapitałowych, rozwiązania z art. 20 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników realizuje nie tylko odrębność ubezpieczenia społecznego rolników ale jednocześnie porządkuje relacje między systemem powszechnym i rolniczym. W przeciwnym razie zachodziłby dysonans, gdyż ubezpieczonym urodzonym po 1948r., tzw. osobom dwuzawodowym, przysługiwałaby emerytura w znacznej części z budżetu państwa, mimo że mogli nie „wypracować” większej emerytury w systemie powszechnym. W systemie powszechnym wysokość świadczeń jest co do zasady ekwiwalentna do ciężarów ponoszonych przez ubezpieczonych i płatników. Taka zależność nie zachodzi natomiast w systemie ubezpieczenia społecznego rolników, w którym większa część świadczenia emerytalnego (od 85 do 95% emerytury podstawowej) finansowana jest ze środków budżetowych. Sąd ten podniósł nadto, że zasada równości z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP nie stanowi podstawy do znoszenia zróżnicowania ubezpieczonych w systemie rolniczym i powszechnym, gdyż sytuacje tych ubezpieczonych nie są porównywalne.

W konsekwencji, zaaprobować należy stanowisko Sądu Okręgowego, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest okoliczność, czy po godzinach wykonywania pracy zawodowej wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym okresie. Z tych względów Sąd Apelacyjny pominął, zgłoszony w apelacji wniosek dowodowy w tym zakresie.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że wnioskodawcy, jako osobie pobierającej rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy, która osiągnęła wiek emerytalny określony w art. 19 ust. 1b, mogłaby zostać przyznana z urzędu - na podstawie art. 22 ust. 3 w/w ustawy - emerytura rolnicza w wysokości nie niższej od dotychczas pobieranej renty, jeżeli spełniłby on warunki określone w art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy. Organ rentowy pismem z 19 lutego 2016r. (k. 39 akt KRUS) zawiadomił wnioskodawcę, że - po wyłączeniu okresów podlegania ubezpieczeniu z tytułu pozostawiania w stosunku pracy – nie legitymuje się on wymaganym 25-letnim okresem podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Nadal zatem, jak wynika z akt rentowych, wypłacana jest skarżącemu renta rolnicza. Natomiast, zgodnie z treścią art. 22 ust. 4 ustawy o u.s.r., wysokość emerytury, o której mowa w ust. 3, może być niższa od dotychczas pobieranej renty, jeżeli jej zmniejszenie wynika z wyłączenia okresów, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 3.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny - uznając, że wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym 25-letnim okresem ubezpieczenia wymaganym do nabycia prawa do emerytury rolniczej na podstawie art. 19 ust. 1 w/w ustawy – na mocy art. 385 k.p.c. apelację, jako bezzasadną, oddalił.